

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАГІСТРІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ

ПОГОРІЛЯК Рената

доктор медичних наук, професор

СЛАБКИЙ Геннадій

доктор медичних наук, професор

ШЕНЬ Антон

аспірант кафедри наук про здоров'я

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Вступ. В Україні активно розвивається система громадського здоров'я [1,2]. ВООЗ визначені основні оперативні функції громадського здоров'я [3], які передбачають комплекс послуг по збереженню та зміцненню здоров'я населення. ВООЗ розроблено рамок компетенцій WHO-ASPHER для кадрів громадського здоров'я в Європейському регіоні [4]. В Україні компетенції працівників громадського здоров'я визначені Стандартом для першого (бакалаврського) рівня освіти [5] і Стандартом для другого (магістерського) рівня освіти [6] та національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» [7]. Під час навчання формування необхідних компетенцій у магістрів громадського здоров'я відбувається відповідно до зазначених документів.

Мета. Провести аналіз відповідності компетенцій працівників громадського здоров'я України компетенціям WHO-ASPHER для кадрів громадського здоров'я в Європейському регіоні та визначити шляхи формування професійних компетенцій магістрів громадського здоров'я у відповідності до європейських підходів.

Матеріали та методи. *Методи дослідження:* контент-аналізу, структурно-логічного аналізу, системного підходу. *Матеріали:* компетенції WHO-ASPHER, освітні стандарти, освітні програми, навчальні плани підготовки магістрів та основні оперативні функції громадського здоров'я.

Результати. Рамки компетенцій для кадрів громадського здоров'я в Європейському регіоні розроблені з метою підтримки ефективної діяльності

організацій громадського здоров'я в країнах Європи. Названі компетенції представляють поєднання індивідуальних характеристик (знань, умінь, особистих та професіональних поглядів), які необхідні спеціалісту для виконання функцій. Компетенції громадського здоров'я охоплюють традиційні межі конкретної дисципліни і дають змогу спеціалістам виконувати основні оперативні функції громадського здоров'я та застосовувати комплексний підхід до вирішення проблем громадського здоров'я, який необхідно застосувати для виконання покладених на них функцій. Рамка компетенцій WHO-ASPHER для кадрів громадського здоров'я використовує всеохоплюючий та комплексний підхід, який спрямований на задоволення потреб та попиту населення. Це забезпечується шляхом зосередження та трьох наступних основних категорій: зміст та контекст, відносини та взаємодії, ефективність та досягнення. Вказаний підхід допомагає вийти за рамки класичних форм професійного розвитку, що засновуються на стратегіях, які орієнтовані на інтереси конкретної професійної групи, та обрати більш широку перспективу в плані задоволення потреб населення та створення послуг, які орієнтовані на потреби людей. Вказані категорії розділені на десять розділів (відповідно основним оперативним функціям) та містять 84 компетенції. В Україні для бакалаврів визначено 10 загальних та 13 спеціальних компетентностей, а для магістрів визначено 14 загальних та 12 спеціальних компетентностей.

Висновки. Проведений аналіз дозволив виявити невідповідність компетенцій магістрів громадського здоров'я в Україні європейським підходам. Процес євроінтеграції України ставить задачу з оптимізації компетенцій магістрів громадського здоров'я в Україні, що потребує внесення відповідних змін до Стандартів вищої освіти, оптимізації програм підготовки, удосконалення методичного забезпечення та запровадження системи післядипломної освіти для працівників галузі громадського здоров'я.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я: розпорядження КМУ від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80#n8> (дата звернення: 12 квітня 2023).
2. Про утворення державної установи "Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України: наказ МОЗ України від 18.09.2015 № 604. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0604282-15> (дата звернення: 12 квітня 2023).
3. Слабкий Г.О., Миронюк В.І., Качала Л.О. Система громадського здоров'я: бачення Всесвітньої організації охорони здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я та їх зміст. Україна. Здоров'я нації. 2017. №3 (44). С. 24–31.
4. European action plan for strengthening public health capacities and services. Copenhagen. WHO Regional Office for Europe. 2012. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/171770/RC62wd12rev1-Eng.pdf (дата звернення: 12 квітня 2023).
5. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ МОН України від 04.08.2020 № 1000. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/08/05/229-Hromad.zdorovyia-bakalavr-VO.18.01.pdf> (дата звернення: 12 квітня 2023).
6. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» для другого (магістерського) рівня вищої освіти: наказ МОН України від 12.12.2018 № 1383. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/229-gromadske-zdorovyia-magistr.pdf> (звернення: 12 квітня 2023).
7. Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я": наказ МОЗ України від 13 грудня

2018 року N 2331. URL: https://moz.gov.ua/uploads/1/9223-dn_20181213_2331.pdf (дата звернення: 12 квітня 2023).

